

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas lietuvių kalba	Dalyko (modulio) pavadinimas anglų kalba	Kodas	
Lietuva ir kaimynai: istorinė patirtis ir šiuolaikinė savivoka	Lithuania and its Neighbours: Historical Perspective and Contemporary		
Dėstytojas(-ai)		Padalinys (-iai)	
Koordinuojantis: Prof. dr. Zenonas Butkus Kitas (-i): Doc. dr. Dalia Bukelevičiūtė, Asist. dr. Ryšard Gaidis		Istorijos fakultetas, Naujosios istorijos katedra, Universiteto g. 7, Vilnius (2023)	
Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas	
Pirmoji	-	pasirenkamas	
Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)	
Auditorinė	Rudens ir pavasario semestrai	lietuvių	
Reikalavimai studijuojančiajam			
Išankstiniai reikalavimai: Gebėjimas skaityti anglų (arba vokiečių) kalba		Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra	
Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130 val.	48 val.	82 val.

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Ugdyti kaimyninių tautų istorinės patirties, lūžinių praeities momentų, herojinių simbolių, dabartinės istorinės atminties ir jos pagrindu susiformavusio mentaliteto išmanymą, sąsajų su mūsų tautos praeitimi ir mūsų pačių požiūrio į kaimynus suvokimą. Lavinti Vidurio ir Rytų Europos, Baltijos regiono geopolitinės padėties supratimą ir gebėjimą analizuoti, vertinti bei aiškinti tarptautiniuose santykiuose išskylančias problemas, diegti darnaus sugyvenimo su kaimynais siekį, bendradarbiavimo svarbos įsisąmoninimą.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Studentai gebės analizuoti ir aiškinti Lietuvos kaimyninių šalių ir tautų istorijos raidą ir jos sąsajas bei ryšį su Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos praeitimi bei dabartimi.	Auditorinės paskaitos, literatūros studijavimas, lyginamojo pobūdžio diskusijos	Egzaminas: atviro tipo klausimai (įvykių ir procesų išmanymas)
Studentai gebės apibūdinti istorines, aktualias kaimyninių tautų kultūros ypatybes ir tendencijas, mentalitetą. Adekvaciai vertinti savo šalies praeitį laiko ir erdvės perspektyvoje bei suvokti dabarties realijas jų istoriniame kontekste.	Auditorinės paskaitos, seminarai, literatūros studijavimas	Dalyvavimas seminaruose
Studentai gebės rinkti, analizuoti, sisteminti ir vertinti istorijos, kultūros, politikos duomenis.	Literatūros studijos, duomenų paieška internetinėse duomenų bazėse,	Dalyvavimas seminaruose, atvirojo tipo klausimai egzaminu
Studentai gebės dirbti ir mokytis grupėse ir savarankiškai, korektiškai diskutuoti ir dėstyti mintis, rengti ir pristatyti pranešimą.	Darbas ruošiantis seminarams ir jų metu. Savarankiškos literatūros studijos	Diskusijos seminaruose, pranešimo parengimas ir pristatymas seminare

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Koliokviumai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Kaimyninių valstybių ir tautų ištakos: valstybingumo pradžia ir pirmieji kontaktai su Lietuva. (Estija, Latvija, Rusija, Baltarusija, Lenkija, Vengrija, Čekija, Slovakija, Vokietija, Suomija, Danija ir kitos Skandinavijos šalys). <i>Prof. dr. Z. Butkus (2 val. paskaitų)</i> <i>Doc. dr. D. Bukelevičiūtė (2 val. paskaitų)</i> <i>Asist. dr. R. Gaidis (2 val. konsultacijų)</i>	4	2					6	5	Savarankiškas literatūros studijavimas (žr. privalomos literatūros sąrašo nr. 7, 282 p.)
2. Seminaras: Kaimyninių šalių istorijos sintezės, valstybių ir tautų atsiradimo ir raidos lūžinių etapų periodizacija, problematika ir diskusiniai klausimai. <i>Asist. dr. R. Gaidis (2 val. seminarų)</i>			2				2	6	Pasirengimas seminarui, pranešimo rengimas, literatūros paieška ir studijavimas
3. Kaimyninių valstybių ir tautų civilizacinė erdvė: tarp Romos ir Bizantijos paveldo. Kultūros raidos ypatybės, sankirtos, epochos ir sąveikos (Gotika, Renesansas, Barokas, Apšvieta). <i>Prof. dr. Z. Butkus (2 val. paskaitų)</i> <i>Doc. dr. D. Bukelevičiūtė (2 val. paskaitų)</i>	4						4	5	Savarankiškas literatūros studijavimas (žr. privalomos literatūros sąrašo nr. 1, p. 475–678;
4. Seminaras: Kaimyninių šalių architektūros ir meno šedevrai, stilių ir temų panašumai bei įvairovė. LDK paveldas ir jo „dalybos“. <i>Asist. dr. R. Gaidis (2 val. seminarų)</i>			2				2	6	Pasirengimas seminarui, pranešimo rengimas, literatūros paieška ir studijavimas
5. Imperinio valdymo ir įtakų patirtis XVIII–XIX amžiais, bendras pasipriešinimas priespaudai: Suomija, Estija, Latvija, Lenkija, Baltarusija, Rusija. <i>Asist. dr. R. Gaidis (4 val. paskaitų)</i>	4						4	4	Savarankiškas literatūros studijavimas (žr. privalomos literatūros sąrašo nr. 2, p. 29–87; nr. 4, p. 193–321)
6. Tautinis atgimimas ir tautiniai sąjūdžiai XIX–XX a. pradžioje. Sąjūdžių pobūdis ir tipologija, panašumai ir skirtumai: Suomija, Estija, Latvija, Lenkija, Baltarusija, Rusija, Skandinavijos šalys. <i>Asist. dr. R. Gaidis (4 val. paskaitų)</i>	4						4	4	Savarankiškas literatūros studijavimas (žr. privalomos literatūros sąrašo nr. 3, 184 p.)
7. Seminaras: Modernių tautų formavimosi veiksniai: kalba, tradicija, istorija, herojiniai epai, etninė kultūra, tarpusavio tarpusavio kontaktai. <i>Asist. dr. R. Gaidis (2 val. seminarų)</i>			2				2	6	Pasirengimas seminarui, pranešimo rengimas, literatūros paieška ir studijavimas
8. Modernaus tautinio valstybingumo laikotarpis Vidurio ir Rytų Europoje (tarp dviejų pasaulinių karų). Valstybingumo pobūdis, kultūros ir ekonomikos laimėjimai. Tarp demokratijos ir autoritarizmo. Bendradarbiavimas ir konfliktinių situacijų	4						4	4	Savarankiškas literatūros studijavimas (žr. privalomos literatūros sąrašo nr. 6, p. 55–83; nr. 9, p. 153–

priežastys, tautiniai simboliai bei atminties vietos. <i>Doc. dr. D. Bukelevičiūtė (4 val. paskaitų)</i>									170; nr. 10, p. 169–220)
9. Totalitarizmų susidūrimo aukos: II pasaulinio karo ir stalinizmo patirtis Lietuvoje ir kaimyninėse šalyse. <i>Doc. Dr. D. Bukelevičiūtė (2 val. paskaitų)</i> <i>Doc. Dr. Ramojus Kraujelis (2 val. paskaitų)</i>	4						4	5	Savarankiškas literatūros studijavimas (žr. privalomos literatūros sąrašo nr. 6, p. 84–113)
10. Seminaras: Pasipriešinimas totalitarinėms sistemoms: ginkluota ir taiki rezistencija, represijos, tremtis, heroizmo simboliai <i>Asist. dr. R. Gaidis (2 val. seminarų)</i>			2				2	6	Pasirengimas seminarui, pranešimo rengimas, literatūros paieška ir studijavimas
11. Komunistinės stovyklos įkaltai (Estija, Latvija, Baltarusija, Lenkija, Vengrija, Čekoslovakija, VDR, SSRS) ir demokratinio pasaulio nariai (Suomija, VFR) <i>Doc. Dr. Ramojus Kraujelis (2 val. paskaitų)</i> <i>Asist. dr. Marius Ėmužis (2 val. paskaitų)</i>	4						4	4	Savarankiškas literatūros studijavimas (žr. privalomos literatūros sąrašo nr. 6, p. 224–329.)
12. Lietuva ir kaimynai po Šaltojo karo: nepriklausomo valstybingumo atkūrimas, integracija į Europos Sąjungą ir NATO, regioninis bendradarbiavimas, tarpusavio santykių problemos <i>Doc. dr. D. Bukelevičiūtė (4 val. paskaitų)</i>	4						4	5	Savarankiškas literatūros studijavimas (žr. privalomos literatūros sąrašo nr. 6, p. 330–398)
13. Seminaras: Geopolitikos ir globalizacijos iššūkiai: etninės tapatybės išsaugojimo problemos, emigracija, užsienio politikos kryptys ir kultūriniai mainai, ekonominės krizės veiksnys tarpusavio santykiuose, atminties ir istorijos politika. <i>Asist. dr. R. Gaidis (2 val. seminarų)</i>			2				2	6	Pasirengimas seminarui, pranešimo rengimas, literatūros paieška ir studijavimas
14. Egzaminas raštu <i>Doc. dr. D. Bukelevičiūtė (2 val.), Asist. dr. R. Gaidis (2 val.)</i>		4					4	16	Pasiruošimas egzaminui
Iš viso	32	6	10				48	82	

Vertinimo strategija	Svoris	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas raštu – du atviri probleminio tipo klausimai	50	Sausis Birželis	<p>Atsakymai raštu į du atvirus probleminio tipo klausimus:</p> <p>10-9 balai – studentas puikiai/labai gerai, išsamiai atsako į du egzaminų klausimus, logiškai ir pagrįstai paaiškina probleminių klausimų (įvykių, reiškinių, procesų) priežastis, raidą ir pasekmes, puikiai/labai gerai išmano temos medžiagą;</p> <p>8 balai – studentas gerai atsako į egzaminų klausimus, orientuojasi temoje, argumentuotai dėsto savo mintis, pasitaiko neesminės klaidos;</p> <p>7 balai – studentas vidutiniškai moka temos medžiagą, iš esmės atsako į 2 egzaminų klausimus, pasitaiko neesminės klaidos ir žinių spragos;</p> <p>6 balai – studentas patenkinamai atsako į egzaminų klausimus, tačiau neatskleidžia ir negali paaiškinti vieno ar dviejų klausimų struktūros ir chronologijos (priežastys, raida, pasekmės), pasitaiko esminės klaidos ir žinių spragos;</p> <p>5 balai – studentas minimaliai, dalinai atkuria temos medžiagą, atsakymai į egzaminų klausimus yra nepilni ir akivaizdžiai įrodo studento žinių trūkumus;</p> <p>4 balai ir mažiau – studentas neišmano temos medžiagos ir nesugeba atsakyti į pateiktus egzaminų klausimus.</p>

Pasirengimas seminarams	25	Modulio metu	Studentas privalo parengti 1 pranešimą (pristatymą) pasirinkta seminaro tema (trukmė nuo 10 iki 15 min). Pranešime turi būti apibūdintas temos istorinis kontekstas, paaiškinti nagrinėjamo reiškinio ar problemos priežastys, raida ir pasekmės. Pranešimas vertinamas 25 proc.
Aktyvus dalyvavimas seminaruose. Dalyką (modulį) pasirinkus didesniam studentų skaičiui seminarai bus organizuojami grupėmis (15–20 asmenų)	25	Modulio metu	Modulyje numatyti 5 seminarai. Norėdamas gauti maksimalų įvertinimą, studentas privalo aktyviai dalyvauti seminaruose: tinkamai jiems pasiruošti, dalyvauti diskusijose, išsamiai atsakyti į pateiktus klausimus, demonstruoti seminaro temas, šaltinių ir literatūros išmanymą. Šis aktyvumas seminaro metu vertinamas 25 proc.

	Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodas leidimo Nr. ar leidini	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra					
1	Anisimov J.	2014	<i>Rusijos istorija nuo Riuriko iki Putino. Žmonės, įvykiai, datos. P. 19 – 130.</i>		Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla
2	Craig G. A.	1995	<i>Vokiečiai. Praeitis, dabartis, ateitis, permainos ir tęstinumas. P. 21 – 134.</i>		Vilnius: Atviros Lietuvos knyga
3	Derry T. K.	1995	<i>Skandinavijos istorija p. 26 – 48, 49 – 79, 129–187.</i>		Vilnius: Baltos lankos
4	Hroch M.	2012	<i>Mažosios Europos tautos p. 185</i>		Vilnius: Mintis
5	Kerautret M.	2013	<i>Prūsijos istorija p. 193 – 321</i>		Vilnius: Leidykla „Žara“
6	Kirby D.	2000	<i>Šiaurės Europa ankstyvaisiais naujaisiais amžiais. Baltijos šalys 1492 – 1772 metais. P. 85 – 184, 364 – 454.</i>		Vilnius: Mintis
7	Lieven A.	1995	<i>Pabaltijo revoliucija. Estija, Latvija, Lietuva – kelias į nepriklausomybę p. 55 – 83, 84 – 113, 224 – 329, p. 330 – 398</i>		Vilnius: Baltos lankos
8	Masionienė B.	1996	<i>Baltijos tautos. Kultūros istorijos metmenys. Mokymo knyga p. 282</i>		Vilnius: Aidai
9	Misiūnas J., Taagepera R.	1992	<i>Baltijos valstybės: priklausomybės metai 1940–1980. p. 86–290</i>		Vilnius: Mintis
10	Snyder T.	2008	<i>Tautų rekonstrukcija. Lietuva, Lenkija, Ukraina, Baltarusija 1569 – 1999 p. 119 - 246</i>		Vilnius: Mintis
11	Wandycz P. S.	1997	<i>Laisvės kaina. Vidurio Rytų Europos istorija nuo viduramžių iki dabarties p. 1 - 284</i>		Vilnius: Baltos lankos
Papildoma literatūra					
1		2002	<i>Baltijos šalių istorijos chrestomatija. Lietuvos, Latvijos, Estijos istorijos dokumentų rinkinys nuo seniausių laikų iki 1991 metų</i>		Vilnius: Naujoji Rosma
2		2008	<i>Baltijos valstybių vienybės idėja ir praktika 1918–1940 metais</i>		Vilnius: Lietuvos istorijos instituto
3	Davies N.	1998	<i>Dievo žaislas. Lenkijos istorija. Nuo seniausių laikų iki 1795 metų</i>	T. 1.	Vilnius: Rašytojų Sąjungos leidykla
4	Davies N.	2002	<i>Dievo žaislas. Lenkijos istorija. Nuo 1795 metų i mūsų dienų</i>	T. 2.	Vilnius: Rašytojų Sąjungos leidykla
5		1986	<i>Kalevala</i>		Vilnius: Vaga
6		1963	<i>Kalevo sūnus</i>		Vilnius: Valstybinis grožinės literatūros leidykla
7	Pivoras S.	2000	<i>Lietuvių ir latvių pilietinės savimonės raida. XVIII a. pabaiga – XIX a. pirmoji pusė (lyginamasis aspektas)</i>		Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla
8	Plakans A.	2011	<i>A Concise History of the Baltic States</i>		Cambridge: Cambridge
9	Snyder T.	2011	<i>Kruvinos žemės. Europa tarp Hitlerio ir Stalino</i>		Vilnius: Tyto Alba
10	Zetterberg S.	1993	<i>Suomijapo 1917 metų</i>		Vilnius: Pradai